

Bazsa György

Professzori kinevezések metszetei a Debreceni Egyetem(ek)en

Jelen írás nem elmélyült tanulmány, nem oktatáspolitikai értekezés, sokkal inkább egy kis statisztikai elemzés, átgondolható adatokkal, táblázatokkal és grafikonokkal,¹ s részben itt megfogalmazott, részben az olvasóra bízott, remélhetőleg mindkét esetben tanulságos következtetésekkel, de itt és most konkrét javaslatok és cselekvési teendők nélkül.

Általános háttér: a professzori cím rangja – az intézményi és az egyéni érdek

Közkeletű vélekedés, kétségtelen igazságtartalommal, hogy az egyetem minőségének fontos meghatározója „a professzor”, pontosabban a professzori kar. Ez egyaránt érvényes az oktatásra, a kutatásra és a tudományos utánpótlás nevelésére. A professzorok adják – elsősorban, de nem kizárólag – az intézmény rangját, hazai és nemzetközi hírnevét, nem kismértékben hallgató-, munkatárs-, pályázati támogatás-, pénzszerző képességét. Ezt rendszerint pozitív értelemben szokás megfogalmazni, de igaz ellentétes értelemben is: ami gyenge, az e tekintetben is gyenge. A professzori státusz az egyetemi oktatói karrier csúcsa, az oktatók – legalábbis minőségi értelemben meghatározó hányadának – egészséges ambíciója.² Következésképpen intézményileg és társadalmilag általában (sajnos olykor kivételeket is felmutató) nagyra értékelt és megbecsült pozíció (rang, tekintély, presztízs), ami olyan jogelemekben is tükröződik, mint az Alaptörvényben rögzített köztársasági elnöki kinevezés, a közalkalmazotti körben kivételes 70 éves nyugdíjkorhatár, a cím nyugdíjazás utáni megtartásának és használatának lehetősége. Nálunk ehhez évtizedek óta nem társul ennek megfelelő anyagi elismerés.

A (jó) professzorra az intézménynek a szakmai teljesítményen túlmenően is szüksége van oktatási-kutatási-szervezeti egységeinek (tanszékek, intézetek,

¹ Az írásban nevek nem, csak összesítő adatok szerepelnek.

² Ennek egy vetülete az az általános szokás, hogy a hazai oktatók/kutatók besorolását angol fordításában – kissé rendszertelenül – *assistant* ill. *associate professor* formában adják meg.

karok) vezetésében. Korábban ez közel oda-vissza megfelelést jelentett, azaz a tanszék egyetlen professzora volt a tanszékvezető, és tanszékvezető csak professzor lehetett, de ez a „kényszer-kapcsolat” a társprofesszorság megjelenésével néhány évtizede fokozatosan (fel)oldódott és a vezetői posztokhoz sem kell már egyetemi tanárnak lenni. Ez a nyitás felerősítette az egyéni ambíciókat az egyetemi tanári cím megszerzésére, húzóerőt jelentett az egyéni teljesítményekben, amiket az intézmények többnyire – sajnos, néhol nem mindig minőségi elven – támogattak. A két, jórészt egészségesen párosítható érdek jelentkezett és erősen él a doktori iskolák akkreditációja során, aminek egyik feltétele meghatározott számú aktív és eredményes törzstag egyetemi tanár. Ez a feltétel viszont olykor nem feltétlenül minőségi, hanem főleg mennyiségi – belső és külső – „professzor-vadászatot” eredményezett: már nem is csak „IC professzorok”,³ hanem az adott doktori iskolában csak formálisan megjelenített törzstagok bevonásával.

Szögezzük le: a „belső forrás” mellett a legjobb egyetemek is rendszeresen hívtak/hívnak meg /kérik fel kiváló „külső” – hazai és néha külföldi – szakembereket professzori pályázat benyújtására. Ez egészséges és szükséges szellemi mobilitás, szemléleti frissítés és szakmai erősítés, bár ennek túl nagy aránya a belső vezetőoktatói utánpótlás (nevelésének) gyengeségét tükrözheti.

Mai debreceni professzorok

- A száz éves debreceni állami felsőoktatásban legalább egy tanévet töltő egyetemi tanárokat összegyűjteni és adataikat statisztikailag áttekinteni meg lehetőségen nehéz lenne, de valójában nem is érdemes. Jelentős mértékben azért nem, mert a száz év első felében a maitól eltérő kinevezési gyakorlat, más követelmény- és címrendszer volt érvényben (nyilvános rendes, nyilvános rendkívüli, címzetes rendkívüli tanár, magántanár), s ezeknek ma már nincs relevanciájuk. Lehetne a 70 éves felső korhatárt alapul venni, de egyrészt ez sem volt mindig érvényben, másrészt ma 70 évesnél fiatalabb professzorokat is „kényszernyugdíjaznak”. A nem távoli múltban elhunytak figyelembe vétele mellett több indok szólna, de e tekintetben sincs jól indokolható korhatár vagy időtartam. Legcélszerűbbnek az látszott, hogy minden olyan ma élő egyetemi tanárt számba veszünk, aki a három egykori állami intézménybe (DATE, DOTE, KLTE), ill. a jogutód Debreceni Egyetemre kinevezést kapott, függetlenül attól, hogy most aktív, emeritus, nyugdíjas vagy később innen más intézménybe távozott.⁴ A DE doktori iskolát működtető egyetemi karaihoz így ma 305 professzor rendelhető.⁵ Ebben az adatban (és a későbbi bontott értékekben) is van kis bizonytalanság, pl. a máshonnan

³ Azoknak a (zömmel budapesti) professzoroknak a köznyelvi titulusa, akik InterCity vonatokkal jártak le egy-egy napra néhány órát megtartani másod-harmad állásban valamelyik vidéki felsőoktatási intézménybe.

⁴ A *címzetes egyetemi tanárok* és *egyetemi magántanárok* nem szerepelnek az elemzésben, mert ezeket a címeket egészen más követelmények és főleg más szempontok alapján adományozzák.

⁵ Becsülhető, hogy a száz év debreceni professzorainak száma eléri a félezeret.

ide (is) igazolt, s alig pár évig megjelenő félállású („vendég-professzorok”) beszámítása vagy kihagyása. Mivel csak statisztikáról van szó, 2–3% ilyen eset nem módosít az összkép lényegén. Néhány számítási próba azt mutatta, hogy a számításba vett kör kisebb, sőt még nagyobb változtatása sem módosít érdemben a statisztikák eredményén.⁶

- Ezzel együtt érdemes megemlíteni, hogy a 305 főből 2014. október 15-én 162 főállású aktív professzor volt, az elemzett kör kicsit több mint fele. Ők a releváns karok 1180 főállású oktatójának 13,7%-át jelentik,⁷ azaz kerekben minden hetedik oktatónk professzor⁸ (1. táblázat).

1. táblázat. A Debreceni Egyetem jelenlegi oktatói, ezen belül professzorai.
(2014. október 15.)

Karok	Agrár	BTK	TTK	O-elm	O-klin	ÁJK	IK	Egyetem
Oktatók	192	214	189	459		55	71	1180
Profok (fő)	23	21	33	72		7	6	162
Profok %-a	12,0%	9,8%	17,5%	15,7%		12,7%	8,5%	13,7%

- A teljes egyetemi tanári körre vonatkozó adatokat lehet összevontan elemezni, de érdekesek a kari/szakmai (továbbiakban kari) bontásban megjelentetett adatok is, amennyiben kellő számú professzorról van szó. Öt nagy – összemérhető létszámú – csoportot indokolt képezni: a két agrárkart (Gazdaságtudományi, Mezőgazdasági) célszerű egyben kezelni (Agrár: 51), a Bölcsészettudományi (BTK: 45 fő) és a Természettudományi (TTK: 66) Kar önmagában (viszonylag) homogén egység, a három orvostudományi (Általános Orvosi, Fogorvosi, Gyógyszerésztudományi) viszont az orvos-egészségügyi szakma gyakori szokása alapján elméleti (O-elm: 59) és klinikai orvosi (O-klin: 70) bontásban tárgyalni. Az Állam és Jogtudományi, ill. az Informatikai Kar 7-7, még inkább a Zeneművészeti 3 és a Műszaki Kar 1 professzora statisztikai értelemben kis érték, így nem minden tekintetben elemezhetők.⁹

⁶ Pl. a 305 professzor körében a „nagydoktorok” aránya 77%, a DE-n 2001 óta kinevezett 155 között 76%.

⁷ A létszámokat egész számokban, az átlag értékeket egy tizedes értékkel, az arányokat %-ban adjuk meg.

⁸ Országosan az egyetemi/főiskolai tanárok az oktatók 18%-át adják. Az OH adatbázisában a két csoport nincs elkülönítve:

http://www.oktatas.hu/felsooktatas/felsooktatasi_statisztikak

⁹ A 2014-ben megszűnt KTK oda „átigazolt” oktatói az agrárkarok adataiban jelennek meg.

- Csak érdekességképpen: az így kialakított – aktív és nyugdíjas – 305 fős kör mai átlagéletkora 66 év, az öt nagy kar átlagértékében mindössze +/- 1 év eltérés van.¹⁰ Az IK-n a professzorok átlagéletkora 64, az ÁJK-n 55 év. (A legfiatalabb professzorunk 41, a legidősebb 92 éves.¹¹) Az aktív professzorok átlagéletkorát is ki lehetne számolni, de a különböző nyugdíjazási gyakorlat miatt ezek összehasonlítása nem lenne korrekt.

Az egyetemi tanári cím/kinevezés feltételei és gyakorlata

- a) Az egyetemi tanári cím elérésének hazánkban egységes törvényi feltételei is vannak: *„Az egyetemi tanári munkakörben történő alkalmazás feltétele, hogy az érintett rendelkezék doktori fokozattal, amennyiben magyar állampolgár, habilitációval vagy azzal egyenértékű nemzetközi felsőoktatási oktatói gyakorlattal, továbbá az adott tudomány vagy művészeti terület olyan nemzetközileg elismert képviselője legyen, aki kiemelkedő tudományos kutatói, illetve művészi munkásságot fejt ki. Az oktatásban, kutatásban, kutatásszervezésben szerzett tapasztalatai alapján alkalmas a hallgatók, a doktori képzésben részt vevők, a tanársegédek tanulmányi, tudományos, illetve művészi munkájának vezetésére, idegen nyelven publikál, szemináriumot, előadást tart. Az egyetemi tanár jogosult a professzori cím használatára.”* (2011. évi törvény a nemzeti felsőoktatásról, 28. § (5) bekezdés.)
- b) Az egyetemi tanári cím/kinevezés nyilvános pályázati eljárás keretében nyerhető el. Odaítéléséhez (eddig kizárólag¹²) az egyetemi tanács/ szenátus (a helyi szabályzattól függő többségi vagy pl. a DE-n kétharmados) támogató döntése szükséges. A rektor ennek birtokában tehet kinevezési felterjesztést a miniszterhez, ő pedig a köztársasági elnökhöz. Eddig minden miniszteri előterjesztés realizálódott. (A MAB szerepéről később.) A pályázatok értékelési eljárásában mérlegelni kell a pályázók teljesítményét, így az oktatásban mutatottakat is, de ez utóbbinak nincsenek statisztikailag összehasonlítható és értékelhető mérőszámai, míg a kutatásban segít a tudományos fokozat és a scientometria. Azt, hogy egy szenátusi (alkalmasint nemleges) döntésben milyen szakmai és egyéb (pl. ellenérdekekkel mozgatott) szempontok érvényesülnek, csak sejteni lehet, de adatolni nem. Volt néhány példa arra, hogy kelő szenátusi támogatás híján nagydoktor kollégánkat egyetemi tanári kinevezés nélkül nyugdíjaztak. Felmerül itt is a kérdés: ilyen gazdagok (és igazságosak) vagyunk?

¹⁰ Lakonikus tömörséggel: a hosszú életet egyik szakma művelése sem gátolja.

¹¹ Volt, aki – 1927-ben – 25 évesen kapott ny. r. egyetemi tanári kinevezést egyetemünkön.

¹² A Nemzeti felsőoktatási törvény 2014. őszi módosítása megadja a Magyar Tudományos Akadémiának, a Magyar Olimpiai Bizottságnak és a Magyar Művészeti Akadémiának az előterjesztési jogot egyetemi tanári cím adományozására. Ehhez nem kell sem szenátusi véleményezés, sem PhD fokozat, sőt, még csak mesterfokozatú egyetemi diploma sem. (Az MTA nem kíván e joggal élni, tiszteletben tartja a felsőoktatás autonómiáját, eddig más testületek sem éltek vele.)

- c) A törvényinél részletesebb – és szakterületek szerint differenciált – értékelési szempontokat fogalmazott meg és érvényesít a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (MAB) az utóbbi másfél évtizedben (<http://www.mab.hu/web/index.php?lang=hu>). Ezek az egységes kritériumok rendszerint visszatükröződnek az egyes intézmények oktatói követelményrendszerében, s végül azokat az egyedi pályázati hirdetések alkalmasint még tovább konkretizál(hat)ják, pl. meghatározott idejű oktatási gyakorlattal vagy bizonyos számú PhD fokozatot szerzett tanítvánnyal.¹³

Tanulságos a MAB honlapján elérhető adatokból készített összeállítás a MAB plénum, illetve a MAB Felülvizsgálati Bizottsága határozatairól (2. táblázat). Ez elég jó képet ad arról, hogy az egyes intézmények milyen számban hirdetnek meg egyetemi tanári pályázatokat, mennyire igényesen formálják ki előléptetési rendszerüket, milyen minőségi követelményrendszert érvényesítenek a pályázatok elbírálása során. Lehet – és persze szokás – a MAB (főleg nem-támogató) véleményét kritizálni, abban érdekek és ellenérdekek hatását feltételezni, de másfél évtized alatt hat különböző összetételű MAB plénum (és szakbizottságai) bő kétezer pályázatról kialakított véleménye az egyes (főleg a nagyobb) intézmények viszonylatában megalapozott összehasonlításra ad alapot. Szignifikáns – minőség felfogását tükröző – különbség van abban, ha egy egyetem felterjesztéseinek 93 vagy csak 33%-a kap a MAB-tól támogatást.

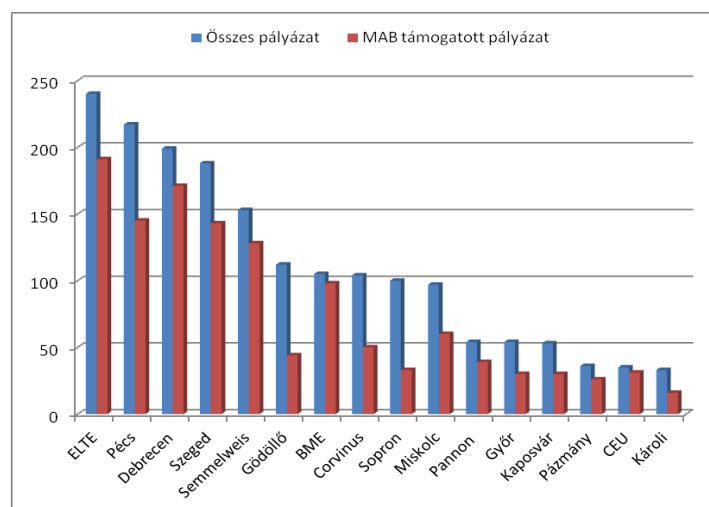
A Debreceni Egyetem megalakulása óta 199 esetben kérte a MAB véleményét egyetemi tanári pályázatról. Ebből 171 plénumvélemény (86%) volt támogató. A 28 nem-támogatás mögött *tizennyolc* személy van, mert néhány jelölről többször is adott véleményt a MAB. Közülük öt pályázó esetén fordult az egyetem a MAB Felülvizsgálati Bizottságához, közülük *kettőt* támogatott az FvB. További *tíz* fő a MAB plénum és az FvB nem-támogatása ellenére, miniszteri javaslatra, kinevezést kapott. *Hat* pályázó végül nem nyert kinevezést. A 86%-os támogatottság (3. hely ebben a nem hivatalos rangsorban) – az országos 67%-os átlaghoz képest – azt mutatja, hogy intézményünk döntő többségben szakmailag megalapozott pályázatokat támogatott, az előkészítésekben és a véleményezésekben is elég igényes volt.

- d) Az életkor a kinevezés általános kritériumai között nem szerepel, sem minimum, sem maximum feltételként. Ezzel együtt érdekes az ilyen típusú statisztika is. A 3. táblázat öt éves csoportosításban és kari bontásban mutatja a professzorok korát kinevezésükkor. A 305 fő kinevezési életkorának átlaga 50,8 év. Az öt nagy kar ilyen átlag értékei az elméleti orvostudomány 48,5 és a BTK 53,5 éve közötti tartományba esnek (3. ábra). Ez nem nagy, de azért szignifikánsnak mondható különbség, amit az egyes tudományágak szakmai sajátosságaival lehet/szokás indokolni. A jogász professzorok kaptak viszonylag fiatalon kinevezést (átlaguk 46,3), a legmagasabb átlagértéket az informatikusoknál (54,6) találjuk. (A 305 fő között az egyéni kinevezési „szélsőértékek” jelenleg: 35, ill. 66 év.)

¹³ A hazai gyakorlatban – szemben sok országgal – igen ritkán fordul elő (kevesebb, mint 1%), hogy egy meghirdetésre többen pályáznak.

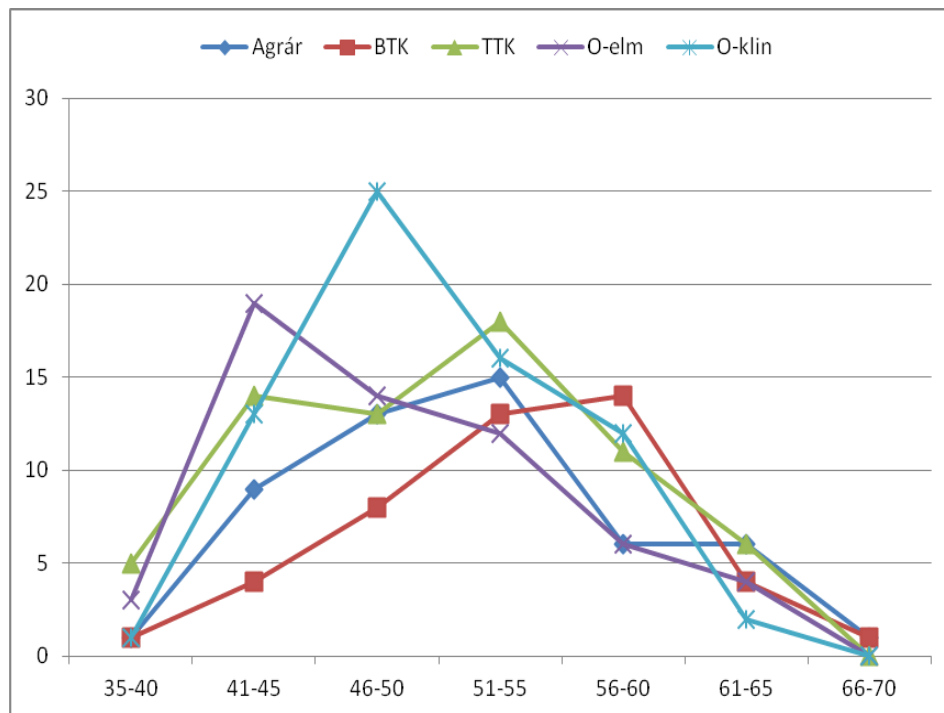
2. táblázat és ábra: A MAB plénum és az FvB véleménye professzori pályázatokról
(T: támogatja, NT: nem támogatja)

FOI	prof-i pályázat	MAB T	MAB NT	T%	FvB-hez vissza	FvB ügy/MAB NT	FvB T	FvB NT
BME	105	98	7	93%	2	29%	1	1
CEU	35	31	4	89%	0	0%	0	0
Debrecen	199	171	28	86%	5	18%	3	2
Semmelweis	153	128	25	84%	2	8%	2	0
ELTE	240	191	49	80%	14	29%	3	11
Pannon	81	64	17	79%	0	0%	0	0
Szeged	188	143	45	76%	10	22%	1	9
Pázmány	36	26	10	72%	3	30%	0	3
Pécs	217	145	72	67%	18	25%	6	12
Miskolc	97	60	37	62%	10	27%	3	7
Kaposvár	53	30	23	57%	7	30%	1	6
Győr	54	30	24	56%	5	21%	2	3
Corvinus	127	65	62	51%	18	33%	4	14
Károli	33	16	17	48%	7	41%	1	6
Gödöllő	112	44	68	39%	15	22%	5	10
Sopron	119	39	80	33%	17	25%	3	14
Többi	395	222	173	56%	36	21%	10	26
Összes	2175	1457	718	67%	169	23%	45	124

3. táblázat és ábra. A professzorok száma kinevezéskori életkoruk szerinti csoportosításban.

Korcsopt.	Agrár	BTK	TTK	O-elm	O-klin	ÁJK	IK	Egyetem
35-40	1	1	5	3	1	2	0	13
41-45	9	4	14	19	13	2	1	62
46-50	13	8	13	14	25	0	0	73
51-55	15	13	18	12	16	2	3	79
56-60	6	14	11	6	12	1	2	53
61-65	6	4	6	4	2	0	1	23
66-70	1	1	0	0	0	0	0	2
Összes prof fő	51	45	66	59	70	7	7	305
Kinevezési korátlag év	51,4	53,5	50,3	48,5	50,1	46,3	54,6	50,9

A táblázat adatai, de talán még inkább az ábra görbéi szemléletesen mutatják, hogy a professzori címet oktatóink meglehetősen széles, a 35 és 66 év közötti három évtizedes kortartományban érték el. A döntő többség 40 és 60 éves kor között, 40 év alatt csak 4, 60 év fölött pedig 8%-uk. Ezen belül a „lokális maximumok” karonként máshol vannak: az elméleti orvosi területen 41–45, a klinikusoknál 46–50, az agrárosoknál és a bölcsészeknél 51–55 éves kor között. A TTK-n a kinevezési kor eloszlása viszonylag egyenletes ebben a két évtizedes periódusban. A szakmákra jellemző eredményes kutatás időigénye lehet a különbségek mögötti egyik tényező. De ezt nyilván sok más – pl. az oktatási terhelés, a kutatási kooperáció mértéke, a nemzetközi verseny hatása – is befolyásolja.

- e) A hazai tudományosságban fontos értékmérő a *Magyar Tudományos Akadémia doktora* cím (korábban a ... *tudomány doktora* fokozat) – röviden DSc vagy „nagydoktor” –, mivel azt országosan egységesen tervezett értékrend és eljárás alapján lehet elnyerni az MTA keretei között.¹⁴ Formálisan vagy jogszabályilag ugyan nincs kapcsolat a professzori kinevezés és a DSc cím között, de elég általános hagyomány és gyakorlat, hogy egyrészt igényes intézményeinkben az egyetemi tanári előlépés feltétele a DSc, másrészt a megszerzett DSc cím prejudikál a professzori címre. A MAB a pályázatok véleményezésekor a „nagydoktorok”-nál a tudományos kritériumokat ezzel teljesítettnek tekinti. Informatív lehet ezért a két cím kapcsolatának statisztikai vizsgálata.

A 305 professzor közül 240-en nagydoktorok, ez 79%-os egyetemi átlagot jelent.¹⁵ E tekintetben már jelentős különbségek vannak a nagy karok között is (4. táblázat). Legjobb az arány (99%) a TTK-n, legalacsonyabb az agár karokon (53%). Az ÁJK-n a 7 professzorból ma csak 1 nagydoktor,¹⁶ az IK-n a 7-ből csak 1 nem. Mélyebb kari és egyetemi szintű elemzést érdemelnek a különbségek okai, amik között nyilván vannak szakmai sajátosságok, de feltehetően a kari felfogás, a követelmények és megítélés eltérő mércéje is szerepet játszik.

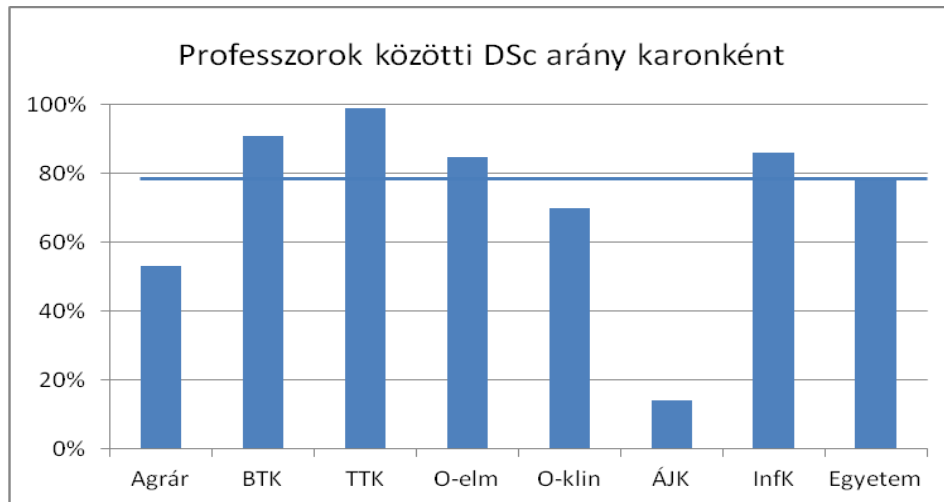
4. táblázat és ábra. A „nagydoktorok” száma és aránya a professzorok között.

Karok	Agrár	BTK	TTK	O-elm	O-klin	ÁJK	InfK	Egyetem
DSc/prof	27/51	41/45	65/66	50/59	49/70	1/7=	6/7=	240/305
DSc%	53%	91%	99%	85%	70%	14%	86%	79%

¹⁴ A jelen kör minden tagjának volt lehetősége DSc-t szerezni.

¹⁵ A mai 162 aktív professzor közül 10 fő akadémikus, 117 fő DSc (6,2 + 72,2 = 78,4%). Az 1180 főállású oktató 75,7%-a, 893 fő minősített, azaz akadémikus, nagydoktor, kandidátus vagy PhD fokozata van. (A 25 mai akadémikusunk eloszlása: BTK: 7; TTK: 9; O-k: 8; IK: 1)

¹⁶ Az alapító igazgató nagydoktorként – szegedi főállása mellett – öt éven át Debrecenben is professzor volt.

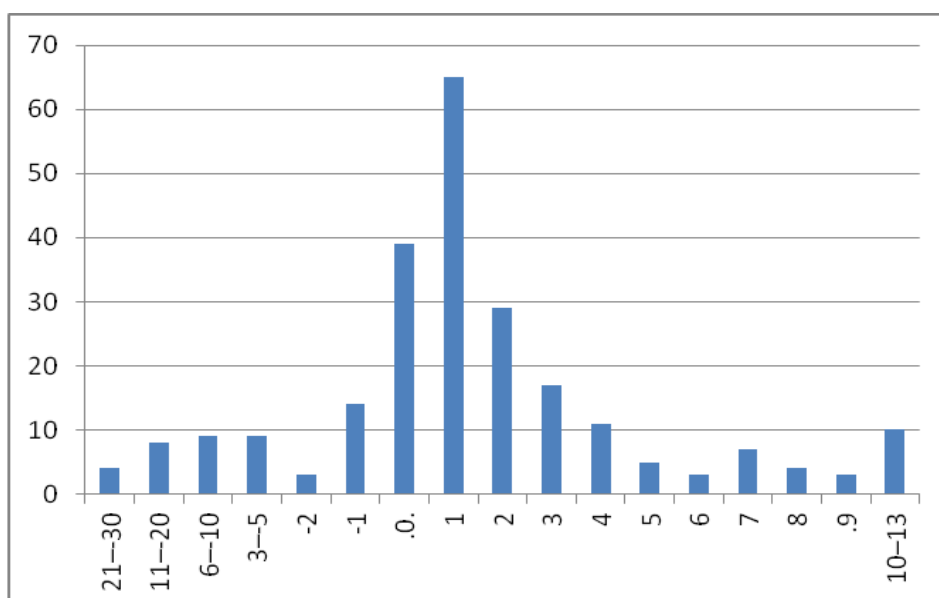
Érdekes annak bemutatása, mennyire korrelál a professzori és a nagydoktori cím elérésének kora (már annál a 240 személynél, akiknél mindkettő megvan). Ha a két évszám megegyezik, vagy maximum két év van közöttük (a két eljárás időtartamát tekintve ez még közel egyezésnek vehető), akkor az 5. táblázat adatai szerint a korreláció 62%-os, tehát számottevő, de nem meghatározó.¹⁷ Ennél hosszabb idő elteltével hatvanan kaptak professzori kinevezést, közülük tízen legalább egy évtizedet „vártak” erre, de ezek mögött a számok mögött igen különböző, és nem feltétlenül „elmarasztaló” okok vannak (pl. a címet kutatóintézetből vagy kórházból szerezték meg, s csak később kerültek egyetemi pályára, vagy a belső jelöltekénél nem volt bérfedezet az előlépéshez).¹⁸ A másik oldal: harmincan több, olykor tíz-húsz, sőt harminc éves professzorság után szerezték meg a DSc címet, ekkor „törlesztették” a maguk (netán a szakma) szabta adósságot – ha egyáltalán van ilyen adósság. Ez természetesen még mindig sokkal nagyobb elismerést érdemel, mintha mindmáig nem tették volna ezt meg.

¹⁷ A 2000 után kinevezett 166 főből 126-nak (76%) van (már) DSc-je, közülük 69% lett +/- 2 éven belül professzor, 37-en több (maximum 13) éves nagydoktorként kaptak egyetemi tanári kinevezést.

¹⁸ Jelenleg két nagydoktor pályázata fut, négy nagydoktor számára még nem írt ki pályázatot az egyetem.

5. táblázat és ábra. A DSc megszerzése és a professzori kinevezés közötti különbség éveiben

	“várakozási” évek száma	fő	Összesen fő
Prof. cím a DSc előtt	21–30	4	30
	11–20	8	
	6–10	9	
	3–5	9	
Prof. cím a DSc-vel (közel) egyidőben	2	3	150
	1	14	
	0	39	
	1	65	
	2	29	
Prof. cím a DSc után	3	17	60
	4	11	
	5	5	
	6	3	
	7	7	
	8	4	
	9	3	
	10–13	10	

- f) A német egyetemi mintát követő korábbi habilitációs gyakorlat az elmúlt bő félévszázadban sokáig (1949–1993) szünetelt a hazai felsőoktatásban, így akkor kinevezési feltétel sem lehetett. Aztán egy jó évtizedig (1993–2005) létezett és feltétel is volt, majd hat évig ismét nem volt előírás, most pedig öt éve (ki tudja meddig) megint törvényi feltétel (l. fentebb). Így a „*habilitált doktor*” címet statisztikailag nem indokolt, nem is igen lehet kezelni, ilyen értelemben informatív értéke sincs. („Jobb” egyetemeinken a habilitáció régóta a docensi kinevezés feltétele. Ezzel együtt és ettől függetlenül is a *dr. habil.* címet sokan ambicionálják, megszerzik és használják.)
- g) Végül a „forrás”. A 305 közül 243 főt tekinthetünk belső, debreceni egyeteme(ke)n beérett professzornak, ami 79,6%-ot jelent. Más szavakkal ötből négy egyetemi tanárunk „saját termés”, s minden ötödiket kerestük és hívtuk meg valahonnan kívülről, kevés kivételtől eltekintve hazai kutatási intézményből, kórházból – vagy éppen másik egyetemről. A „kívülről” érkezők száma: Agrár: 14, BTK: 13, O-elm: 11, O-klin: 16, TTK: 13, ÁJK: 3, IK: 2. Pusztán megézésre, és nem összehasonlító adatokra támaszkodva, ezt egészséges aránynak tekinthetjük. Ismerünk kiváló példákat ilyen erősítésre a távolabbi és közelebbi múltból egyaránt – így a jó értelmű ilyen gyakorlat feltétlenül folytatásra érdemes. Jó lenne, ha ennek eseteit és mértékét egészséges szakmai indokok, és nem anyagi korlátok határoznák meg. Jegyezzük meg egyúttal: egyetemünk is adott kiváló professzorokat más – hazai és nem ritkán igen jó külföldi – egyetemeknek is. Az utóbbi időben viszont sajnos egyre többen már fiatalabb korban keresik nyugaton a szakmai (és anyagi) karrier lehetőségét. Ez nekünk kevésbé dicsőség, sokkal inkább veszteség.

Rövid összegzésként

Mint a bevezetőben is olvasható, az írás szándéka adatokat és azokból statisztikát nyújtani az egyetemi közösség számára fontos professzori kinevezés gyakorlatának néhány metszetéről. Ez lehetőséget ad arra is, hogy a számok mögé nézve végig lehessen gondolni, milyen tényezők, lehetőségek, esélyei vannak az egymást támogató intézményi és egyéni érdekek kiegyensúlyozott érvényesítésének és érvényesülésének. Az előbbit az egyetem és szervezeti egységei, azok vezetői kell, hogy mérlegeljék, és – mai szóval – a humán erőforrás politikában érvényesítsék. Az utóbbit az egyéni pályakép, a jó értelemben vett karrier keretében a potenciális professzorok. Ebből állhat össze, ki(k)nek mit és hogyan kell tenni azért, hogy a professzori kar, mint az egyetem minőségének fontos tényezője, hatékonyan segítse a nemzetközileg is elismert jobb teljesítményt, az oktatás és kutatás/fejlesztés/innováció magas színvonalát.

Források:

egyetemi, kari évkönyvek/kiadványok, www.mta.hu, www.mab.hu, www.doktori.hu, www.unideb.hu, személyes honlapok.